

Referat møte i Materiell- og Miljøkomiteen

Dato:	10.01.2017
Sted:	Kollektivtrafikkforeningen, Dronningens gate 40
Tid:	Kl. 10.00-14.30
Tilstede:	Helene Heggheim, AtB. Stine Karoline Olsen, Skyss. Per-Kåre Sortevik, Telemark Fylkeskommune. Odd Arne Mikalsen, Troms Fylkestrafikk. Øystein Fjæra, Ruter. Kristin Stavnem, Hedmark Trafikk. Tommy Forseth, Opplands trafikk. Henrik Seppola Larsen, Finnmark Fylkeskommune. Ola Viken Stalund, Kollektivtrafikkforeningen. Olov Grøtting, Kollektivtrafikkforeningen. Christina Bech Godskesen Andersen (referent), Kollektivtrafikkforeningen.
Gjester:	Harald Sehn, Nettbuss. Jan Owe Bjørnsen, Kolumbus. Jon Stenslet, Ruter (Elbussnettverket)

Dagsorden:

1/17: Status på Elbusser i Stavanger

Orienteringssak

Innlegg v/ Jan Owe Bjørnsen, Kolumbus

Presentasjon og evalueringsrapport vedlegges referatet

Det forventes at fremtidige elbusser nokk vil ha færre seteplasser. Der har i testperioden vert bl.a. dør- og karosseri feil. Bussene er produsert i Kina og der har særlig vert problemer med service logistikken. Man har stått stille i helt opp til 1 måned mens men har ventet på dele. Der var utfordringer rundt tollen i forbindelse med leveransen. Bussene skulle ha vert i drift fra 2014 men ble først levert mai 2015. Leverandøren utsatte leveransen måned etter måned.

Der forventes færre feil i fremtidige leveringer.

Kostnader har vert som forventet. Ekstra kostander som er påløpt har leverandøren tatt seg av. Sjøførene synes bussene var veldig gode. Rolige og fine. God fremdrift.

Bussene står ute ikke på depot. De er stasjonert på en plass hvor det har maksimalt når ned på 10 kuldegrader. Bruker 4-5 timer på full oppladning.

Kjøpt 3 like busser med større rekkevidde. Kommer til nyttåret. Disse bruker også natt ladning. Test perioden har vert bra i forhold til å få vekk skepsisen. Dertil er pilot/test bra for å trekke ut læring innen det skal i vanlig drift.

Ruter: Vurdere at elbusser er ca. 10 – 20 % dyre en diesel (når vi er ferdig med opplæring om 5 år). Det ble opplyst på møtet at Van Hool gir mulighet for en service avtale med en garanti og kjøre opplæring.

2/17: Erfaringer med anbud på Elbuss hos Brakar

Orienteringssak

Innlegg v/ Jarle Ekelund, Brakar

Punktet utgikk da Jarle Ekelund dessverre var blitt forhindret i å delta. Punktet ønskes på dagsorden igjen til neste møte.

3/17: Miljø vekting i anbud

Diskusjonssak

AtB: opplyste at man ikke har noen gulerot for å vekte enda mere miljø i deres anbud. Telemark hadde i 2016 bare vekting i forhold til pris. I 2010 var der miljø vekting i Telemark.

Ruter: brukte miljø vekting aktivt (20 % i siste konkurranse) med 4 underpunkter: Lokal utslipp, klima gas (CO₂ reduksjon), tom kjørings andel og andre miljøtiltak (eks. støy og dekk). Euro 5 som minimum standard. Der er mye fokus på funksjons krav og å gi plass til at der kan være innovasjon og utvikling.

Skyss: Det er vanskelig med anbud på 10 års kontrakter i forhold til hvordan å få med den utvikling som kommer underveis.

Ruter: Man må ha noe som kan måles. Hvis det kan dokumenteres kan det godt brukes som kriteria. Hvis ikke kriteriet som er lovet i forbindelse med anbud overholdes av de som vinner anbudet er det svært kostbart for operatøren. Der er strenge sanksjoner (eks. på 100 mil. Kr. i måneden.

Skyss: hadde miljø som eget tildelingskriterium (vektet med 30 %) i tillegg til et høyt minimumskrav. Erfaringen var at dette ble veldig dyrt, og at når man har miljø som tildelingskriterium kan ev. minimumskravet settes noe lavere.

Kolumbus: Guleroten må være større enn omkostningen for å oppnå den. Man opererer med bonus.

Ruter: har kanskje funnet en bra metode og har gode erfaringer på miljø. HVO utkonkurrerte Biogassen hos Ruter. Hvis operatør kjøre annet enn det som står i kontrakten vil de blive sanksjonert. Hvis der settes krav krevers det at det følles opp. Oppfølgingsbiten er veldig viktig. Problemet er at det kan bli nedprioritert.

Hos Ruter blir hver drivstoff leveranse til depot kontrollert – man ser på det samlet over 6 måneder. Det er operatøren som har bevisbyrden, men hvis der sanksjoneres er det administrasjonsselskapet som har bevisbyrden.

Anbudet hos Ruter er på en 3 års periode med opsjon på ytterligere 2 års tillegg. Der blir på noen av bussene etter montert filter så der kun utledes tilsvarende Euro 6. TØI har vurdert dokumentasjonen på at leverandøren av filter til ettermontering kan leve opp til den reduksjon i utledning som man har lovet.

Der arbeides generelt med å få operatører til å bli mere ansvarlig og ta del i innovasjonsprosessen.

Sekretariatet opplyst at DIFI (Direktoratet for forvaltning og IKT) har fått 15. mio til bl.a. 2 permanente fastansettelser, for å styrke området omkring grønne offentlige transportanskaffelser. DIFI skal bl.a. bygge opp et nytt veiledningstilbud om grønne anskaffelser. Det vurderes å kunne være hensiktsmessig å avholde et tverrfaglig seminar sammen med Kontrakts komiteen (mulig også Båt og Fergeforum) samt DIFI i høsten 2017.

Skyss: ser stor verdi i å ha felles seminar på høsten. Der må være fokus på helheten i anskaffelsen.

4/17: Samarbeide med bussjåførene og verneombud i anbuds prosessen

Orientering og diskusjonssak

v/ Harald Sehm, Nettbuss

Presentasjon vedlegges. Nettbuss oversikt over forskjellige forhold (som input til AtB i forbindelse med deres anbud vedlegges. For ytterligere kontakt til Harald Sehm er hans kontaktinformasjoner: Telefon: 480 13 847. Epost: harald.sehm@nettbus.no.

5/17: Standarder under utarbeidelse i Standard Norge

Diskusjonssak

Hvordan forholder fylkene/administrasjonsselskapene seg til de standarder som er under utarbeidelse. Standard Norge komme med sin høring på nyttåret. Forventes disse å bli tatt i bruk?

AtB (sitter i arbeidsgruppen for Miljø under Standard Norge) opplyste at der var siste møte i gruppen i slutningen av januar 2017. Deretter kommer den ut på høring og vil kanskje være endelig klar til sommer. AtB har allerede brukt standarden i deres anbud. Ruter har forpliktet seg til det også. I forhold til Nordicbuss skal denne standard holdes opp imot den norske standard (for Norge sin del). I Norsk Standard arbeidet har man også sett på Nordicbus samarbeidet og deres utvikling av standard og der er blitt harmonisert så vit mulig.

Medlemmene vil ikke blir pålagt å bruke denne standard - men dette kan endres på sikt.

Kollektivtrafikkforeningen er representert i utviklingen av denne standard. Det ble påpekt at det er viktig at medlemmene vurdere om de skal gi høringssvar for å påvirke den endelig standard. Deretter kan man vurdere om man skal bruke den. Hvis flere har de samme innvendinger er det lurt å inngå allianser om dette, der hvor flere har samme mening, da det kan gi større mulighet for å påvirke.

Helene gjennomgikk lidt fra arbeidsgruppen omkring Miljø som hun har ledet i Standard Norge. Sekretariatet oppfordrer medlemmene til å se igjennom den usendte høring og ser om der er noe som springer i øynene som bør endres.

6/17: Valg av nestleder i Materiell- og Miljøkomiteen

Vedtakssak

Ingen hadde meldt seg på forhånd. Arne Naas (ikke tilstede på møtet) ble foreslått som nestleder og det ble avtalt at Arne kontaktes av sekretariatet med henblikk på høre om han vil påta seg den rolle som komiteen har foreslått ham til.

Arne Naas har i etterkant av møtet sagt ja til å påta seg rollen som nestleder.

7/17: Orientering fra sekretariatet

1: Selvkjørende busser

Vedtakssak

Det ble vedtatt at sekretariatet lager et utkast til oversikt med forslag til hvilke type informasjoner som skal inngå. Dette sendes ut til høring hos medlemmene for å kvalitets sikre at det er de riktige elementer som inngår i oversikten. Deretter bedes de som har erfaringer fra eget fylke med selvkjørende busser utfylle og returnere dette til sekretariatet, som deretter vil stå for sammenstillingen.

Det kan deretter vurderes om der bør nedsettes en arbeidsgruppe til å arbeide videre med dette.

2: Miljøveilederen – offentliggjørelse

Orienteringssak

Miljøveilederen ble presentert og det ble opplyst at neste revisjon skal finne sted i 2018. Veilederen samt Teknologioversikten ligger på www.kollektivtrafikk.no under veiledere.

3: Veileder for rutebeskrivelse

Vedtakssak

Det ble besluttet, at der skal nedsettes en arbeidsgruppe som kan forestå en faglig revisjon av denne veileder. Medlemmene melder tilbake med relevante kandidater til denne arbeidsgruppe, som ideelt sett bør bestå av 4 fylke.

Komiteen bemerkede, at det kunne være relevant også å se på om innføringen av nye teknologier, eks. elektriske busser, betyr noe for ruteopplegget. Dette har vært tilfellet i både Trondheim og på Lillehammer.

Arbeidsgruppen foreligger resultatet for komiteen.

4: Materiell og Miljø: Vurdering av modell for fagmøte og utveksling på bransjenivå, hvordan kunne vi få det til?

Vedtakssak

Det ble besluttet, at der skal avholdes «åpne» seminarer – med inspirasjon fra tidligere Båt og Ferge forum/seminar i Stavanger (avholdt for et par år tilbake). Seminaret inviterer åpent operatører og leverandører inn og gjerne medvirke til å utfordre de. Der var enighet om at Miljø i anskaffelse kunne være et kjempe relevant tema og at dette kunne sammenholdes med evt. fellesseminar med DIFI i høsten 2017.

8/17: Studietur til Eindhoven i mars 2016

Diskusjonssak

Alle i komiteen var veldig for avholdelsen av denne studietur. Der ønskes at turen skal avholdes midt i en uke av hensyn til møter.

9/17: Møtekalender for 2017

Vedtakssak

Der ble vedtatt følgende møter for 2017/2018. Dertil blir der vurdert et relevant tverrfaglig seminar i forbindelse med Kollektivkonferansen. Det tverrfaglige seminar forventes å bli fredag d. 3. november (dagen etter konferansen).

- Mars 2017: Studietur til Eindhoven/Holland. Forventes avholdt i mars (uke 12).
- 13. juni 2017
- 26. september 2017
- 9. januar 2018

10/17: Runde rundt bordet

Orienteringssak

AtB: Ferdig anbud ute nå på 40 elektriske busser og Superbus 23,5 - 25 m i lengde i bussen. Dobbel ledet bus.

Telemark: Lite fokus på miljøvennlig transport i Telemark.

Skyss: I 2016 ble det vedtatt at alle nye transportanbud skal bruke fossilfri teknologi hvis mulig. Har gjort utredning på Nord Hordaland (distrikts linjer – utarbeidet av COWI) som anbefaler HVO. Der er politisk bestilt utretning for fossilfri.

Kolumbus: 2 nye elbusser på vei. Det skal vurderes hva teknologi skal man bruke på bussveien samt innsikt i hva som skjer på hurtigbåt.

Ruter: Bestemt at hydrogen prosjektet skal forsettes. Holder på med elbuss testingen. Signert avtale med 3 operatører 2 x 12 meter bus og 1 x 18 m. Både natledning, pantograf og kombinert. Kinesisk produsent.

Arbeider med busstjenester for Romerike. 350 busser. Største anbud i antall busser. Juni 2019 (kjøre oppstart).

Troms: Nyt anbud fergepakken 2022. Først hurtigbåt 1. april og deretter bus og ferge.

Prosjekt i Tromsø med pantograf. Test på sanntid. Alle sanntidssystemer skal være integrert i 2021 (båt/ferge/bus). Anbud oppstart 2020.

Tromsø fylkes kommune: Norconsult har fått oppdrag på å se forslag til kravspesifikasjon for elektriske busser.

Oppland: Anbud på Hadeland 15. feb. 1,6 millioner km. Skal ikke ha tilbud på vanlig diesel. Bussprosjekt fra Klimasats testing av 2 elbusser og 2 lade punkter (pantograf) start kanskje 2018 - testperiode 2 år.

Hedmark: neste bussanbud 2020. Driver med et elbussprosjekt. Skal søke om klimasats midler. NTNU har gjort en rapport. Teste nattlade buss. Blir en løsning som kan flyttes.

11/17: Evt. andre saker

Sekretariatet orienterte om PILOT-E og at de ville bli invitert inn og holde innlegg på Materiell- og Miljø møte i høsten.

Oslo, 10.01.2017

Christina Bech Godskesen Andersen